

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

Iktatószám: XX-AJFO/243/.../2020.

Hivatkozási szám: III/1237-5/2020.

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

Tárgy: válasz a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 62. § (3a) bekezdésének és 65. § (3b) bekezdésének utolsó mondata elleni bírói kezdeményezés alapján indult folyamatban levő egyedi normakontroll eljárással kapcsolatos megkeresésre

Tisztelt

Köszönettel vettem kézhez a tárgybeli megkereséssel kapcsolatos – 2020. szeptember 7. napján kelt, III/1237-5/2020. ügyszámú – végzését, amelyben a bíró az előtte folyamatban lévő közigazgatási perben az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § szerinti eljárást kezdeményezett a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 62. § (3a) bekezdésének és 65. § (3b) bekezdésének utolsó mondata Alaptörvénybe ütközésének vizsgálatát, alaptörvény-ellenességének megállapítását és e jogszabályi rendelkezések megsemmisítését.

Előjáróban jelzem, hogy az Alkotmánybíróság honlapján az ügy adatlapjánál elérhető az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF) Alkotmánybírósághoz eljutatott álláspontja, amelyből kiderül, hogy a bíró előtti eljárásban félként szereplő OIF, a bíró indítványát megelőzően eltérő tartalommal kérte az eljáró bírót, hogy forduljon az Alkotmánybírósághoz. Az erre vonatkozó kérelmet bekértem és az abban foglaltakra is figyelemmel fejtem ki az álláspontomat a bírói indítvánnyal összefüggésben. Az OIF kérelméből álláspontom szerint ugyanis kitűnik, hogy valójában nem a bíró által támadott

Harmtv. rendelkezései bírnak relevanciával a folyamatban lévő eljárásban, hanem az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) 2020. május 14-én hozott C-924/19. PPU. és C-925/19.PPU. számú ügyekben hozott ítélete és annak következményei, amelyre figyelemmel a tranzitónak kiüresítése szükségessé vált.¹ Emiatt a megkeresésre adott válaszomban a későbbiekben indokoltnak tartok kitérni arra, hogy az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdése alapján, az Alkotmánybíróság eljárásának indítványozása keretében – az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján – milyen felelősség terheli az állami szerveket. Álláspontom szerint kérdéses ugyanis, hogy az indítványozó jelen ügyben ennek megfelelően járt-e el, amikor az OIF indítványát figyelmen kívül hagyva, azt az indítványában meg sem említve, de az abban foglalt érvekre egyoldalúan reagálva kezdeményezte a támadott jogszabályok vizsgálatát. Ezzel összefüggésben álláspontom szerint az is említésre méltó szempont, hogy az indítványozó ilyen irányú indítványa esetén az Alkotmánybíróságnak – a későbbiekben kifejtett gyakorlatára figyelemmel – lehetősége nyílt volna az OIF szerinti érvelés vizsgálatára. Ezért a megkeresés kapcsán az indítvány által az EUB ítélete vonatkozásában tett megállapításokra kívánok az alábbiakban reagálni az OIF Alkotmánybíróság számára eljuttatott álláspontjára is figyelemmel.

Tájékoztatom, hogy az Alkotmánybíróság megkereséséből kitűnően szintén megkeresett Belügyminisztérium által a támadott jogszabályokkal összefüggésben előadott érveket – azokat megismerve – irányadónak tartom, a hatályos szabályozás álláspontom szerint sem ütközik az Alaptörvény rendelkezéseibe. A támadott jogszabályok, a Belügyminisztérium válasza kapcsán kiegészítő jelleggel kitérek az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára.

1. Az Alkotmánybíróság releváns gyakorlatának bemutatása

Az Alkotmánybíróság releváns gyakorlatának bemutatása kiemelten fontos a jelen ügy kapcsán, hiszen a vonatkozó gyakorlat ismertetésével egyértelművé válik, hogy az Alkotmánybíróság rendelkezik hatáskörrel az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdése szerinti hatáskörgyakorlás vizsgálatára.

1.1. Az Alkotmánybíróság a 22/2016. (XII. 5.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy saját hatáskörében, erre irányuló indítvány alapján kivételes esetekben és ultima ratio jelleggel, azaz a tagállamok közötti alkotmányos párbeszéd tiszteletben tartása mellett vizsgálhatja, hogy az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdésén alapuló hatáskörgyakorlás folytán sérül-e az emberi méltóság, más alapvető jog lényeges tartalma, vagy Magyarország szuverenitása (ide értve az általa átadott hatáskörök terjedelmét is), illetve alkotmányos önazonossága. Az Abh. alapján tehát a bírónak lett volna lehetősége az OIF által kifejtett érvek mentén az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni. Ezt támasztja alá továbbá az is, hogy az Abh.-t követően, de annak szellemében az alkotmányozó módosította az Alaptörvény E) cikkét, amely alapján annak hatályos (2) bekezdése kiegészítésre került az alábbiak szerint: „Magyarország az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján - az alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez szükséges mértékig - az Alaptörvényből eredő egyes hatásköreit a többi tagállammal közösen, az Európai Unió intézményei útján gyakorolhatja. Az e bekezdés szerinti hatáskörgyakorlásnak összhangban kell állnia az Alaptörvényben foglalt alapvető

¹ E körben érdemes utalni a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 267. §-ához fűzött indokolásra, amelyből kitűnik „...Az EU Bíróság 2020. 05. 14-én hozott C 924/19. PPU. és C 925/19.PPU. számú ügyekben hozott ítélete alapján a tranzitóna kiürítése vált szükségessé...”

jogokkal és szabadságokkal, továbbá nem korlátozhatja Magyarország területi egységére, népességére, államformájára és állami berendezkedésére vonatkozó elidegeníthetetlen rendelkezési jogát.” E körben érdemes utalni az Alaptörvény módosításához fűzött és kapcsolódó indokolásra, amely szerint az Európai Unió olyan jog- és értékközösség, amely tiszteletben tartja tagállamainak alkotmányos identitását, a tagállamok államiságának legalapvetőbb kérdéseivel összefüggő önálló döntési jogát. Az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (2) bekezdése kifejezetten is jelzi, hogy az Unió tiszteletben tartja a tagállamok egyenlőségének elvét és a tagállamok nemzeti identitását, amely elválaszthatatlan része azok politikai és alkotmányos berendezkedésének. A tagállam nemzeti identitásának meghatározása értelemszerűen az adott állam és az azt alkotó politikai közösség legalapvetőbb, elvitathatatlan joga, amely elsősorban, de nem kizárólag, annak alkotmányában jelenik meg. Az indokolás rögzíti, hogy helyénvaló ezért, hogy egy állam politikai közössége az alkotmányozón keresztül az állam nemzeti identitásának egyes alkotóelemeit az alkotmányban rögzítse. A nemzeti és az uniós jog egymással való kapcsolatának az egyes államok alkotmányos önazonosságára tekintettel történő értelmezése folyamatosan napirenden van az európai országok alkotmánybíróságai előtt is. Az uniós jog értelmében a tagállamok nemzeti és politikai önazonossága szempontjából jelentősnek ítélt, alkotmányában megjelenő politikai és társadalmi értékválasztását nem lehet megkérdőjelezni. Az E) cikk kiegészítése a jelenlegi (2) bekezdés szükség szerint fordulatát konkretizálja és tölti meg tartalommal, mely lényegében az uniós hatáskörgyakorlás világos pontosítását jelenti.

Az Abh. keretében, a testület az idézett releváns megállapítása előtt részletekbe menően vizsgálta az egyes tagállami alkotmánybíróságok gyakorlatát. Erre figyelemmel érdemes utalni a német szövetségi alkotmánybíróság 2020. május 5-én hozott ítéletére,² mely szerint amennyiben az ultra vires felülvizsgálat vagy az identitás felülvizsgálata kérdéseket vet fel az Európai Unió intézményei, szervei, hivatalai és ügynökségei valamelyik intézkedésének érvényességével vagy értelmezésével kapcsolatban, a Szövetségi Alkotmánybíróság a saját felülvizsgálatát elvileg arra az értelmezésre és értékelésre alapozza, amelyet az Európai Unió Bírósága az adott intézkedésről előterjesztett. Ugyanakkor az EUB túllépi az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének második mondatában ráruházott feladatok alapján meghatározott igazságszolgáltatási megbízatását, amennyiben a szerződések értelmezése nem érthető, és ezért objektív szempontból önkényesnek tekintendő. Ha az EUB átlépi ezt a határt, a határozataira a továbbiakban nem terjed ki sem az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének második mondata, sem a belső jóváhagyó okirat. Ezek a határozatok, legalább is Németország esetében, nem rendelkeznek az Alaptörvény 20. cikkének (1) és (2) bekezdése és a 23. cikkének (1) bekezdése közös olvasata, valamint a 79. cikk (3) bekezdése szerint szükséges demokratikus legitimitációval. (lásd részletesen az ítélet Bevezető megjegyzéseit) Az ítélet 119. pontja azt is rögzíti, hogy „...az EUB 2018. december 11-i ítélete nyilvánvalóan túllépi az EUSZ 19. cikke (1) bekezdésének második mondatában ráruházott megbízatást, ami a hatáskörök sorrendjének a tagállamok kárára történő szerkezetileg jelentős eltolódását eredményezi. Ilyen mértékben maga a Bíróság ítélete is ultra vires aktusnak minősül és így [Németországban] nem kötelező erejű (lásd alább a cc) pontot).” Végezetül kiemelendő, hogy az ítélet bevezető megjegyzései értelmében a német alkotmányos szervek, közigazgatási testületek és bíróságok nem vehetnek részt sem az ultra vires aktusok kidolgozásában, sem azok bevezetésében, végrehajtásában vagy működtetésében.

² BVerfG, Judgment of the Second Senate of 05 May 2020 - 2 BvR 859/15 -, paras. 1-237, https://www.bundesverfassungsgericht.de/e/rs20200505_2bvr085915en.html

A hivatkozott német szövetségi alkotmánybíróság ítélete is példa arra, hogy az Alkotmánybíróság által az Abh.-ban megállapítottak óta eltelt időben, az abban részletesen ismertetett nemzetközi példák tárháza csak bővült és a testület adott esetben – így akár jelen ügyben is, megfelelő indítvány alapján – vizsgálhatta volna az EUB ítéletét. Különösen igaz ez abban az esetben (az Alaptörvény vonatkozásában), ha az alkotmányjogi relevanciával bírő kérdés az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdés szerinti korlátozás kérdéskörét veti fel Magyarország népessége vonatkozásában olyan állami szerv eljárásával összefüggésben, amely az Alaptörvény és az Abtv. alapján jogosult indítvány benyújtására, továbbá állami szervként az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdés szerinti kötelezettség is terheli.

1.2. E körben előrebocsátandó, hogy a bírói indítvány a Záró rész keretében az EUB ítéletére reagál az ügy kapcsán és folytat le Alaptörvényre hivatkozó vizsgálatot oly módon, hogy az a támadott szabályozással nem, hanem az OIF – indítványban előzményként nem ismertetett – érveivel áll csupán összefüggésben. Erre tekintettel álláspontom szerint a bírói indítvány egyes elemeinek vizsgálatát megelőzően érdemes kitérni az Alaptörvény bírói és Alkotmánybíróság általi értelmezésére.

Az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A testület 2/2019. (III. 5.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) az Alkotmánybíróság az Alaptörvény értelmezésére irányuló indítvány alapján rögzítette, hogy „...az Alaptörvény autentikus értelmezője az Alkotmánybíróság. Az Alkotmánybíróság értelmezését a más szerv által adott értelmezés nem ronthatja le, azt mindenkinek tiszteletben kell tartania. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény értelmezése során tekintettel van az Európai Unió tagsággal együtt járó, valamint a Magyarországot nemzetközi szerződés alapján terhelő kötelezettségekre.” Ezzel összefüggésben az említett Abh2. indokolása utal arra, hogy az Alkotmánybíróságnak feladata az Alaptörvény autentikus értelmezőjeként meghatározni Magyarország alkotmányos rendjének értelmezését, így az alapvető alkotmányos berendezkedés autentikus értelmezését. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy egyéb hazai, illetve nemzetközi szervek, bíróságok, illetve intézmények ne értelmezhetnék a saját eljárásuk során az Alaptörvényt, illetve a magyar jogszabályokat. Így például az Alaptörvény 28. cikke alapján minden bíróságnak kötelessége alaptörvénykonform értelmezést alkalmazni, ugyanakkor ezen értelmezés az Alkotmánybíróság autentikus értelmezési gyakorlatától nem térhet el a testület döntése alapján. De ezt tette az OIF is az Alaptörvény E) és R) cikkének védelmében, amely érvelésre álláspontom szerint a bírónak érdemben ki kellett volna térnie az indítványában, figyelemmel a bírói indítvány Záró részében elvégzett vizsgálatára.

Az állami szervek, így a bíróság szempontjából is kiemelendő továbbá ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság 11/2020. (VI.3.) AB határozatában³ megállapított alkotmányos követelmény, miszerint az Alaptörvény B) cikkéből, E) cikk (2) és (3) bekezdéséből, valamint az R) cikk (1), (2) és (4) bekezdéséből fakad, hogy a bíróság európai jogi érintettség hiányában a magyar jog alkalmazását nem mellőzheti. Az idézett határozat kifejti, hogy az Alaptörvény 28. cikke⁴ előírja a jogszabályoknak az Alaptörvénnyel összhangban álló

³ Link:

[http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/24172c62d9030e09c125850c0061f9c1/\\$FILE/11_2020%20AB%20hat%C3%A1rozat.pdf](http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/24172c62d9030e09c125850c0061f9c1/$FILE/11_2020%20AB%20hat%C3%A1rozat.pdf)

⁴ A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

értelmezését. Az alkotmányos követelmény figyelembevétele ezért a bíróságok számára nemcsak a vizsgált esetben, hanem általában is irányadó. Ezzel kapcsolatos kétség esetén indokolt a hazai jogszabályt érintő bírói kezdeményezést benyújtani az Alkotmánybírósághoz, mert csak ebben az esetben kerül az Alkotmánybíróság abba a helyzetbe, hogy az esetleges kollíziót feloldja.

1.3. Álláspontom szerint, amennyiben egy bíró az Alkotmánybírósághoz fordul, úgy az általa vizsgált releváns alaptörvényi és jogszabályi rendelkezéseket fel kell tüntetni az indítványban az Abtv.-ben foglalt követelményekre is tekintettel. Az OIF kérelme alapján látható, hogy az ügy alkotmányjogi aspektusához szorosan hozzátartozik az Alaptörvény E) és R) cikke, amelyeket a bíró indítványban szereplő releváns jogi tények között még formailag sem szerepeltetett, mégis lefolytatta az Alaptörvény E) és R) cikkére vonatkozó vizsgáldást, ahogy ez az indítványból is következik, amelyet azonban nem részletezett, ugyanakkor arra a megállapításra jutott, hogy az Alaptörvényben nevesített alkotmányos önanonosság sérelme nem állapítható meg. Ugyanakkor az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdése sem az OIF, sem a bíróság számára nem lehet közömbös, hiszen a nevesített rendelkezés minden állami szerv számára fogalmazza meg köteletségként Magyarország alkotmányos önanonosságának védelmét. Ily módon kérdésként merül fel, hogyha egy állami szerv ennek érvényt kíván szerezni, akkor azt a másik állami szerv, amelyik a releváns alkotmánybírói eljárás megindítására jogosult, teljes mértékben figyelmen kívül hagyhatja-e (az Alkotmánybíróság előző pontban hivatkozott gyakorlatára is tekintettel). Emiatt vizsgálandó, hogy állami szerv által kért alkotmányos önanonosság védelmére irányuló indítvány elmaradása kapcsán nem terheli-e a másik – indítvány benyújtására jogosult – állami szervet legalább részletes indokolási kötelezettség arra vonatkozóan, hogy mire alapozza azt a megállapítását, hogy az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdése nem sérült

Hangsúlyozandó ugyanis, hogy a fentiek nem érintik a bíró eljárásjogi kódexekben megjelenő azon – a felek kérelmétől független – döntését, hogy az Alkotmánybírósághoz fordul-e és ezt milyen érveléssel teszi, ugyanakkor amennyiben lefolytat egy vizsgálatot, amely álláspontja szerint nem áll összefüggésben a támadott és az előtte lévő eljárás alapján alkalmazandó jogszabályokkal, akkor ezt legalább megfelelő módon és az előzményeket feltárva be kellett volna mutatnia vagy ennek elmaradása esetén annak okait részletesen indokolnia.

Megjegyzendő, hogy az indítvány 13. oldalán az EUB ítélet kapcsán a bíró azt a következtetést vonja le, hogy az ítélet nem ütközik az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdésébe. Ezzel kapcsolatban fontos rávilágítani arra a tényre, hogy a bíró az indítványában nem támasztotta alá e következtetését jogi érvekkel és e következtetés eredményének levezetése sem kerül megjelenítésre. Így például nem került bemutatásra az sem, hogy az EUB döntéséből miért nem következik az, hogy a jogerős döntéssel elutasított és kiutasítás hatálya alatt álló menedékkérőket vagy bármely más, a menekültügyi és idegenrendészeti szabályok hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárt a magyar népesség részévé kellene tenni. A bíró ennek hiányában állapítja meg ex cathedra kijelentésként, hogy az EUB ítélete összhangban van az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdésével, miközben az erre irányuló határozott kérelem hiányában megakadályozta ezen körülmények Alkotmánybíróság általi érdemi értékelését és ennek előzményei és részletes indokai továbbra is ismeretlenek. Itt fontos arra utalni, hogy a bírói indítvány nem tartalmaz további következtetést, érvelést az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdésével kapcsolatban, holott az OIF alkotmánybírói eljárást kezdeményező indítványában részletes jogi érvelés és levezetés található e rendelkezéssel kapcsolatban, azonban a bíró az alkotmányossági kérdés bemutatását nem csak formai, hanem tartalmi szempontból is mellőzte.

Fentiekre figyelemmel fontos leszögezni, hogy az Alaptörvény autentikus értelmezője az Alkotmánybíróság, aki a hozzá érkezett indítványokat érdemben csak a vonatkozó

körülmények és azt megalapozó tények ismertében tudja megvizsgálni, és erga omnes hatályú döntését meghozni. Következésképpen az indítványozó állami szervnek be kellett volna mutatnia az Alaptörvény E) cikk és R) cikk szerinti részletes alkotmányjogi levezetést, bemutatva a releváns előzményeket, amelyre megállapításait alapozza..

2. EJEB gyakorlata

A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V.22.) Korm. rendelet 112. § (9) bekezdés db) pontja alapján az igazságügyi miniszter ellátja a Kormány képviselőjét az EJEB előtti eljárásokban, és koordinálja a képviselő ellátásához szükséges iratok előkészítését, valamint elkészíti a beadványokat. Erre a hatáskörre figyelemmel az EJEB előtt lefolytatott eljárás kapcsán a jelen ügy szempontjából releváns alkotmányossági kérdések tekintetében az alábbiakra hívom fel a figyelmet.

2.1. A bíró indítványában foglaltakkal kapcsolatban ezúton jelzem, hogy az az Emberi Jogok Európai Egyezménye (továbbiakban: Egyezmény) egyes cikkeinek (5., 6., 13. cikk, 4. kiegészítő jegyzőkönyv második cikke) értelmezésével kapcsolatos, az EJEB esetjogát érintő részletes fejtegetéseket tartalmaz. Az Egyezmény 32. Cikkének előírásai szerint az Egyezmény rendelkezéseinek értelmezésére az EJEB jogosult. Az egyes ET tagállamok jogalkalmazó szerveinek értelmezése az egyes egyezményes cikkek vonatkozásában nem irányadó. Az Egyezmény 16. Jegyzőkönyve ugyan lehetővé teszi, hogy a Magas Szerződő Felek legmagasabb szintű bíróságai tanácsadó vélemény kibocsátását kérjék az EJEB-től az Egyezményben vagy az ahhoz fűzött jegyzőkönyvekben meghatározott jogok és szabadságok értelmezését vagy alkalmazását érintő elvi kérdésekről. A 16. Jegyzőkönyvhöz azonban Magyarország nem csatlakozott.

2.2. Az indítvány utal továbbá arra, hogy az EJEB 2019. május 20-án kelt ideiglenes intézkedésében a felperesek kérelmére kötelezte Magyarországot arra, hogy a tranzitónában biztosítson élelmet a felperesek számára. Az EJEB ideiglenes intézkedése nem tekinthető releváns előzménynek a jelen ügyben, mivel az teljesen független a fogvatartás kérdésétől, semmilyen állásfoglalást nem jelent az Egyezmény 5. cikke (szabadsághoz, biztonsághoz való jog) vonatkozásában. Az intézkedés célja csak a visszafordíthatatlan sérelem bekövetkeztének megelőzése addig is, amíg az egyezményes tárgyában döntés nem születik. Az EJEB a kiutasított szektorban tartózkodó, ideiglenes intézkedéssel megvédett kérelmezők egyike ügyében sem kommunikált még az 5. cikkben (vagy akár az embertelen bánásmód tilalmára vonatkozó 3. cikkben) alapuló érdemi kérelmet.

2.3. Az indítványozó okfejtésében téves az a megközelítés, hogy a tranzitóna másik szektorába történő átköltöztetést tekinti a tranzitónába belépés kezdő időpontjának, a tranzitónában tartózkodás kiváltó okának. A tranzitónába való önkéntes belépés és a távozás önkéntes megtagadása egységes folyamatként értékelhető, amelyre kezdettől a végéig érvényesek az Ilias és Ahmed ügyben hozott ítélet megállapításai. Helytelen az a megközelítés, amely az országba való belépés szempontjából kedvezőbb helyzetbe hozná azokat, akik belépési jogának hiányát jogerős bírósági ítélet megállapította, azokhoz képest, akiknek az országba való belépési jogáról még nem döntöttek, de potenciálisan rendelkeznek ezzel a joggal.

A Kamarával ellentétben a Nagykamara arra a következtetésre jutott az Ilias és Ahmed ügy kapcsán, hogy a tranzitónában elhelyezés nem minősült de facto fogvatartásnak, így az 5. cikk nem alkalmazható, az ezzel kapcsolatos panaszok elfogadhatatlanok. Az EJEB jelentőséget tulajdonított a kérelmezők egyéni helyzetének és választásainak, a jogi

szabályozás céljának, az intézkedés tartamának és az eljárási védelemnek, valamint a tényleges korlátozások jellegének és mértékének.

A kérelmezők önként léptek a tranzitónába menedékkérellem benyújtása szándékával Szerbia felől, ahol életük és egészségük nem volt közvetlen veszélyben. A tranzitónát a magyar szabályozás kifejezetten azért hozta létre, hogy a kérelmek elbírálásáig várakozási helyként szolgáljon. Az, hogy ilyen eljárás idején egy rövid ideig várakozni kell, nem tekinthető szabadságtól megfosztásnak. A belső jog eljárási garanciákat is előírt a várakozási idővel kapcsolatban, amelyeket a kérelmezők ügyében alkalmaztak is. 23 napig tartott igényük elbírálása, s ebben nem játszott szerepet a hatóság inaktivitása vagy olyan cselekmények, amelyek nem álltak összefüggésben a menedékkérelmekkel. Bár a tranzitónában a kérelmezők mozgásszabadsága korlátozott volt (kis terület, felügyelet), ezek a korlátozások nem voltak szükségtelenek vagy a menedékjogi kérelemmel összefüggésben nem állók. Végezetül az EJEB megállapította, hogy a reptéri tranzitónákat érintő ügyekkel ellentétben a kérelmezőknek reális lehetősége volt elhagyni a tranzitónát más ország (Szerbia) irányában. A lánc-visszaküldés veszélyével kapcsolatos félelmek önmagukban nem alapozták meg az 5. cikk alkalmazhatóságát. Ugyanúgy nem jelentett kényszerítő hatást az a félelem sem, hogy távozásukkal lemondanak a menedékkérelmük elbírálásáról (amire a Kamara ítélete hivatkozott), mert ez a jogi kérdés nem érintette azt a fizikai szabadságukat, hogy Szerbiába visszasétálva elhagyják a tranzitónát, vagyis ettől nem lett teoretikus a zóna elhagyásának lehetősége.

Erre tekintettel tehát helytelen továbbá az a megközelítés is, hogy Szerbia felé kevésbé lett volna lehetősége távozni a jelen ügyben kiutasítottaknak, mint a menekültügyi eljárás hatálya alatt állóknak. Az [REDACTED] et szerint csak az életük és testi épségük közvetlen veszélyeztetését lehetett volna a távozással kapcsolatban a szabad akaratot megtörő körülménynek tekinteni. (A kérelmezők Németország felé sem kevésbé jogellenesen távoztak, mint azt tehették volna Szerbia felé, mégis megtették, a jogellenesség semmilyen akadályt nem jelentett számukra.)

3. Összegzés

A bírói indítvány a Záró rész keretében az EUB ítéletére reagál az ügy kapcsán oly módon, hogy vizsgálja annak Alaptörvénybe ütközését és e vonatkozásban – bár az indítványban megfogalmazott kérelmével mindez egyáltalán nem áll összefüggésben – rövid levezetés alapján megállapítja, hogy az EUB ítélete nem ütközik az Alaptörvény egyes rendelkezéseibe. Ezzel összefüggésben egyfelől szükséges megállapítani, hogy bár a bíróság értelmezheti az Alaptörvényt, annak autentikus értelmezője kizárólag az Alkotmánybíróság. Másfelől az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a testület az Alaptörvény autentikus értelmezőjeként vizsgálhatná az EUB ítéletét az Alaptörvény alapján – mind a bíró által hivatkozott E) cikk (2) bekezdés, mind az R) cikk (4) bekezdésével összefüggésben – ugyanakkor erre kifejezetten ilyen irányú indítvány alapján nyílik lehetősége a testületnek az Abh. értelmében. A bíró indítvány ugyanakkor az EUB ítéletével összefüggésben kérelmet nem fogalmaz meg, hanem pusztán az OIF kérelmének ismertetése nélkül fejt ki álláspontját. **Emiatt álláspontom szerint – a már kifejtettekre figyelemmel – az Alkotmánybíróság eljárásának bár lehetne, de jelen indítvány alapján nem tárgya az EUB ítéletének és annak következményeinek vizsgálata.**

Budapest, 2021. január „ ”

Tisztelettel:

[REDACTED]
dr. Varga Judit

